

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-550-1-19>

**METHODOLOGY FOR DEVELOPING INFORMATION
AND COMMUNICATION COMPETENCE OF OFFICERS
DURING QUALIFICATION IMPROVEMENT**

**МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФІЦЕРІВ
ПІД ЧАС ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

Rozumovska Yu. O.

*PhD student at the department of social
communication and public diplomatic
National University of Defense of
Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Розумовська Ю. О.

*ад'юнкт кафедри соціальної
комунікації та публічної дипломатії
Національний університет оборони
України
м. Київ, Україна*

Освітній процес у вищій військовій школі – це організована діяльність його суб'єктів: викладача, з одного боку, та слухача, з іншого. Нині вже неможливо уявити проведення занять без використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), оскільки у світі спостерігається стрімкий їх розвиток у всіх сферах діяльності людини, і військова сфера не стоїть осторонь цього процесу. Ера цифровізації висуває вимоги щодо використання військово-службовцями знань, умінь, навичок і здатностей застосування ІКТ у військово-професійній діяльності, тобто до формування, розвитку та вдосконалення їх інформаційно-комунікаційної компетентності (далі – ІКК).

Мета розроблення методики розвитку ІКК офіцерів під час підвищення кваліфікації полягає у розвитку кожного компонента даного виду компетентності. Зокрема, таких:

- розвиток ціннісно-мотиваційного компонента (цінностей та мотивації застосування ІКТ під час здійснення військово-професійної діяльності);

- розвиток когнітивного компонента (знання способів роботи з інформацією із використанням засобів ІКТ; способи і прийоми їх використання під час виконання завдань за призначенням; норм та правил комунікації за допомогою ІКТ);

- розвиток інформаційно-технологічного компонента (розвиток умінь і здатностей роботи з ІКТ саме з огляду на технологізацію всіх сфер життя сучасного суспільства);

- розвиток комунікаційного компонента (уміння та здатності ведення комунікаційного процесу із використанням засобів ІКТ);
- розвиток індивідуально-психічного компонента (індивідуально-психічні якості, що притаманні офіцеру як суб'єкту, з одного боку, сучасного суспільства, а з іншого – військово-професійної діяльності, зокрема: організованість, комунікативність, відповідальність, толерантність);
- розвиток суб'єктного компонента (суб'єктність офіцера в сучасному цифровому суспільстві та у військовій сфері; здатність до надання об'єктивної оцінки своїх дій як суб'єкта військово-професійної діяльності в межах компетенції за посадою) [2, с. 121–149].

Для розвитку згаданих вище компонентів пропонуємо дотримуватися загальноприйнятих і специфічних педагогічних вимог і принципів навчання у вищій військовій школі та враховувати навчання на курсах підвищення кваліфікації. Зокрема, це такі принципи: науковості навчання, системності, міжпредметності і систематичності навчання офіцерів, доступності та контекстності навчання, свідомості, ініціативності та навчальної суб'єктності офіцерів як суб'єктів навчальної діяльності, наочності, міцності індивідуалізації, емоційності навчання та суб'єкт-суб'єктної взаємодії [3, с. 211].

Наступний елемент методики розвитку ІКК офіцерів тактичної ланки управління у системі підвищення кваліфікації є обрання методів навчання, що тісно пов'язані з організаційними формами навчання, оскільки вони визначають метод навчання, метод, в свою чергу, – конкретні види навчальних занять. В цій методиці ми будемо використовувати як традиційні методи навчання, так і активні.

Під традиційними методами навчання розуміємо усне викладення навчального матеріалу (лекції, пояснення), обговорення навчального матеріалу (семінарські заняття, обговорення тощо), демонстрація (показ, ілюстрації, особистий показ різних прийомів та дій), практичні методи (лабораторні роботи, групові заняття та вправи), методи контролю (контрольні заняття, залік, екзамен), методи самостійного вивчення навчального матеріалу [1, с. 101].

На нашу думку, до традиційних методів навчання можна віднести подкаст. Беззаперечно, безпосередній контакт викладача зі слухачами важливий, проте, враховуючи навчання саме на курсах підвищення кваліфікації (що можуть тривати всього півтора тижня), можна застосовувати цей інструмент. Подкаст може тривати до десяти хвилин, що надає можливість слухачам прослухати основні положення лекції або групового заняття самостійно: під час перерви, поїздки в транспорті тощо. Також важливим аспектом залишається спосіб сприйняття інформації різними людьми.

Активні методи навчання – певні методи, що спонукають до розвитку пізнавальної діяльності офіцера (ігрові методи навчання, мозкова атака, кейс-метод тощо). Мета активних методів навчання полягає у тому, щоб під час засвоєння знань, навичок, умінь та здатностей брали участь мова, пам'ять, уява, увага, сприйняття, тобто всі психічні процеси. Ці методи можна вважати одним із найефективніших методів залучення студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Активні методи навчання поділяються на імітаційні та неімітаційні. Імітаційні методи, в свою чергу, поділяються на ігрові та неігрові. До одного з найрезультативніших ігрових методів навчання відноситься ділова гра. Цей метод використовується в педагогіці для активізації мислення слухачів, внесення творчості у навчання, підготовки їх до військово-професійної діяльності. Ділова гра розкриває особистісний потенціал кожного слухача, адже кожен може оцінити власний потенціал як поодинці, так і у складі команди. Метою ділової гри є надання можливості офіцерам в ігровій обстановці закріпити отримані в процесі опанування навчального матеріалу знання, уміння, навички, а в ідеалі – здатності.

Таким чином, нами розглянуто методику розвитку ІКК офіцерів тактичної ланки управління під час підвищення кваліфікації. Нами визначено, що для успішного розвитку цього виду компетентності необхідно застосовувати різні педагогічні методи, прийоми, види навчальних занять.

Література:

1. Кива В. Ю. Методика розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності викладачів системи військової освіти у дистанційній формі навчання. *Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука»*. 2019. Частина 1, Вип. №2 (27). С. 98–107. URL: <https://msu.edu.ua/educationandscience/wp-content/uploads/2020/01/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0-%D1%96-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0-227%D0%A7.1-%D0%BE%D0%B1%D1%94%D0%B4%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%B0.pdf#page=98>
2. Розумовська Ю. О. Інформаційно-комунікаційна компетентність офіцерів тактичної ланки управління: поняття, зміст і структура. *Збірник наукових праць «Військова освіта» Національного університету оборони України*. Київ, 2024. № 1(49). С. 205–218.
3. Ягупов В. В. Військова педагогіка та психологія : підручник : у 2 ч. К. : НУОУ, 2024. Ч. 1: Військова педагогіка. Т. 1. 336 с.